

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Dumínece'a.

Pretiuu abonamentulu:		Pretiuu insertiuniloru:		Corespondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 cuvinte	3 fl., pana la 200 cuvinte	
„ „ „ 1/2 ann . . .	2 „ 50 „		4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ — „			
„ „ „ 1/2 „ 3 „	50 „			

Misiunea si importantia amvonului.

Daca privimu in sant'a biserica arangiammentulu ei interioru. ne intrebamu si nu fora causa, pentru ce sunt aceste avuturi, ce imfrumsetieza interiorulu bisericeii? Sunt ele numai productulu artei, séu fiacare din aceste are destinatiunea speciala de-a servi necesitatiile morale a-le crestinilor? Negresitu ca nemiecu ca si artea nu póte contribui la nobilitarea si chiar moralisarea omenimei. Biserica, scol'a si teatrulu deopotriiva sunt chiamate a moralisa si instrui societatea; biserica prin amvonu, scol'a prin catedra si teatrulu prin scena. Si ce este amvonulu, acésta tribuna in biserica? Este elu óre unu mobilu de luesu, unu chipu cioplitu mutu si surdu, menitu a sustiené colbulu ce se ridica din candu in candu, si panz'a ce-si tiese painginulu prin unghiurile sale? Séu este elu acea tribuna sacra de pe care trebuie se se auda esplicarea cuventulu lui Ddieu, esplicarea evangeliiei? Negresitu acésta din urma trebuie se fie elu. Cine nu scie ca Christosu, marele magistru alu omenimei, a datu esemple nenumerate de importantia amvonului, facendu se resune cuventulu lui Ddieu din taverne, de pe munti, siesuri si din corabie pe mare? Inim'a omenésca fiindu impetrata si intiehnita, are necesitate de unu aratru, de unu plugu, bine maiestritu, care se petruna in interiorulu ei, pentru a-o inmoia si destieleni. Plugulu cu care putemu destieleni inimile omenesci, este gur'a preotulu, care are nobil'a dar greu'a missiune de-a esplicá cuventulu lui Ddieu dela inaltimea amvonului si a influentiá inimile astfelu, ca ómenii se traiésca de-apururea in fratietate si concordie si in moralitate. Pentru aceea cu dreptate esclama marele oratoru, Miniatu: „Amaru candu este tacere in biserica, adeca candu nu se aude cuventulu lui Ddieu, candu pazitorii staululu, pastorii oiloru celor cuventatóre, urmatorii apostoliloru, nu cuventéza, ci sunt fora de glasu séu din nesciintia séu din lenevie.“

Crestinulu póte cantá psalmii si acasa in mijloculu familiei sale; ceea ce-lu atrage in sa la bise-

rica este mai multu amvonulu, de pe care preotii dau esplicarea acelu psalmi si rugatiuni sacre, acelu invetiaturi intiehnite, prin cari putemu vorbi cu Ddieu si prin cari Ddieu vorbesce cu noi. Agricultorulu, maiestruulu, negutiatorulu, amplotulu, soldatulu, mum'a cu copilasii sei, cu unu caventu, be-tranulu si tenerulu, bogatulu si seraculu, cari in cele siese dile de lucru au stersu sudórea de pe fruntile loru, ocupandu-se fiacare de profesiunea sa, pentru a-si agonisi panea de tóte dilele, a sioptea di, dumínece'a este chiamatu, este detoriu chiar a-se ocupá de nutrireá partii sale nemateriale, carea este sufletulu. Si deunde póte se castige crestinulu acésta pane cerésca, daca nu in biserica, dela inaltimea amvonului, din gur'a preotulu, care este menitu a fi organu impartialu alu evangeliiei, interprete fidelu intre Ddieu si omu? „Hran'a Iudeiloru in pustie, dice Miniatu, a fostu mann'a, éra hran'a crestiniloru este cuventulu lui Ddieu. De ar fi lipsitu mann'a in pustie, ce s'ar fi facutu ticalosii jidovi? si de va lipsi cuventulu lui Ddieu dela biserica, ce se vor face ticalosii crestini? Urgi'a dumínece'sca nu póte trimite o fóme mai rea decátu lips'a cuventulu lui Ddieu din biserica, daca piere de totu seminti'a predicarei evangeliiei, acést'a este o fóme carea face se móra nu corpuri, ci suflete, si mórtéa sufletulu este supliciulu infernulu.“¹⁾

Omulu nu póte se se inaltie la adeverat'a sa menire, decátu atunci candu are consciintia clara de detoriile ce are de implinitu catra sine insusi, catra deaprópele seu si catra Ddieu; candu scie ca detoriile ce are catra sine insusi si catra societate, stau in strinsa legatura cu detoriile ce are catra Ddieu, si ca negligindu pre cele de antaiu, nu se póte apropiá nici odata de Ddieu. Dar apoi aceste importante cestiuni morale si sociale, cine trebuie se le resólve mai antaiu, daca nu amvonulu, biserica, carea are insusirea de a domina pana si preste consciintia omulu? Cine póte influentiá mai multu prin caracte-

¹⁾ E. Miniati Praed. si Pann. t. II. p. 117.

ru lu sí blandeti'a sa, decâtu preotulu, pentru a domesticí pre cei ignoranti, pentru a îndurá si a imblândí inimile celor avuti si puternici, facia cu cei apasati si miseri? A cui datorie este, daca nu a bisericeí mai antaiu de tóte, a combate lenea si beti'a, aceste isvóre ale tuturor relelor; a aratá efectele loru cele vatamatóre si a spune celor nepriceputi, cà aceste vitiuri incubate odata in trensii, nu pot se-ii duca decatu la miserie si peire! Cine este pusu in' positiie mai favorabila decâtu amvonulu, pentru a desemná cu colori mai viue modesti'a, ce trebuie se pazésca copii catra parintii si invetiatorii loru, precum si catra toti ómenii din societate? Dar respectulu legiloru si frie'a lui Ddieu, cine póte se le sadésca mai multu in inimile omenesci decâtu preotulu din inaltimea amvonului? Cine ar poté face mai multu decâtu vocea amvonului, pentruca instructiunea se devina o adeverata realitate, ca parintii se nu se ferésca a-si dá copii la scola, si copii se nu vedea in invetiatori altu ceva, decâtu pe adeveratii loru binevoitori? Cine mai multu decâtu preotulu ar poté face, ca mumele se devina bune crescatóre pentru copilasi, acésta sperantia a viitoriului, mai alesu candu si preotii sunt parinti de familie? Cine mai multu decâtu tribun'a sacra a bisericeí ar poté se arate ruinaarea ce produce lucsul, atátu materialminte câtu si moralmente, si se-lu faca a fi despretiuitu? Tóte acestea si multe alte principii salutarie sunt mai pre susu de tóte detori'a amvonului pentru a le resolvá, càci amvonulu are positiunea cea mai favorabila in privinti'a acést'a, ocupandu-se cu esplicarea evangheliei. „Amvon'a tuna, dice V. A. Urechia, fora a asteptá respunsu de refrangere; ea nu discuta, ci lovesce. Presupunendu unu auditoriu care crede, amvon'a face din credintia arm'a sa de triumfu“! —

MI. B.

Necesitatea cultului divinu esternu.

(Fine).

Noi nu putemu nici nu este permisu a ne multiumí dandu lui Ddieu cultulu internu, ci trebuie se aratamu si in esterioru cultulu celu internu. Jace in natur'a nóstra ca simtiemintele interne se le manifestamu prin semne esteriore. Candu ne cuprinde bucuri'a ori intristarea, aceste le aratamu prin espresiu-ne fecei, prin cuvintele si faptele nóstre. Asia se intempla si cu privire la alte simtieminte. Daca am voi se baricadamu simtiemintele aceste in inima pentru totu deuna, atunci am lucrá in contra legiloru firei omenesci. Ma daca simtiemintele interne sunt prea vivace, este absolutu cu neputintia se le retienemu d'a nu se manifestá in afara. Ele sémena cu ap'a, care devenindu in ferbere nu remane liniscita in ola, ci isbucnesce si curge din ea pe tóte partile. Acést'a trebuie se dicemu si despre simtiemintele religióse. Unde se afla, ele se si manifesta, si cu câtu petrundu in inima mai bine, cu atátu mai claru se manifesta ele in afara.

Candu vedemu pre unu crestinu vorbindu in biserica in timpul de rugatiune, privindu acum in drépt'a acum in stang'a, ce se cugetámu despre elu? Aceea, cà acelu crestinu are numai putiena religiositate séu n'are de felu. Si pentru ce vom judecá astfelu? Pentru cà esteriorulu se conforma totdeuna dupa cele interne, prin urmare, crestinulu care nu dà nici unu semnu de religiositate, acél'a nu are religiositate nici in inim'a sa. Din contra vedendu in biserica pe crestinulu, care se roga cu pietate, dicemu cà acést'a e omu religiosu, si acésta judecata o basamu éراسi pe principiulu cà cele esterne se conforma totdeuna cu cele interne. Astfelu putemu conchide totu deuna dela cele esterne la celea interne; si desi se gasescu ómeni de pietate fariseica, totusi remane adeverulu, cà crestinií petrunci de spiritulu religiunei, ei manifesta acést'a la tota ocasiunea si in afara. Ba, cultulu divinu esternu are insusirea cà elu sustiene si promovéza cultulu internu. Esperinti'a ne spune, cà, ce am contemplatu cu simtirile nóstre corporale, face impresiune mai puternica asupra nóstra, decâtu ce ne imaginamu cu eugetarea. Daca privimu o biserica cu ochii proprii, negresitu ne formamu o icona mai viua despre ea, decâtu candu ni-ar vorbí altii. Asemenea si invetiatur'a crestina ne impresioneza mai multu audiendu-o dela unu bunu oratoru, decatu cetindu-o numai in carti. Acést'a se intempla si cu privire la cultulu divinu, daca inbinamu celu internu cu celu esternu. Ingenunchiandu, punendu manile crucisiu si ridicandu privirea la ceriu, noi simtimu, cà reverinti'a nóstra catra Ddieu se maresce, evlavi'a devine mai viua si mai intima. Pietatea cea din afara asiadara este asemenea lemnului, care, cu atáta arde mai bine cu câtu mai multe lemne punemu langa elu.

Pietatea esterna este acomodata, mai vertosu la servitiulu divin publicu nu numai ca se destepete si intarésca simtiementulu religiosu in noi, ci ca se servésca mai alesu pentru edificarea altora, càci daca onoram pre Ddieu si esterioraminte, aratandu la servitiulu publicu pietatea interna, acést'a are influinti'a sa binefacatóre asupra deapropelui nostru.

Cultulu divinu esternu asiadara este necesariu si pentru a dá esemplu bunu ómeniloru. Óre nu ne-am scandalisá daca crestinií nu s'ar presentá la servitiulu divin nici candu, nu si-ar face cruce nici rugatiune, cu unu cuventu ar neglige tóte semnele cultulu divinu esternu? Cu adeveratu pre acestia, crestinií adeverati trebuie se-ii privésca de necredintiosi, si esemplulu de necredintia ar fi scandalisatoriu in gradulu celu mai mare, pentru crestini, cu deosebire pentru generatiunile tinere, care in modulu acést'a usioru potu se scapete dela implinirea detorintieloru sale religióse. Esperinti'a de tóte dilele constata acést'a. Pentru ce sunt atátia tineri indiferenti facia de biserica astadi? Pentrucá vedu pre parintií loru petrecundu mai bucuros ori unde, numai in biserica nu. Pentru ce poporulu nu cércetéza biserice'a? Pentrucá nu vede inteliginti'a, nu vede pre am-

ploiatiiei sei mai nici candu asistandu la servitiulu divin. Astfelu, avendu noi detorinti'a de a premerge cu esemplu bunu, invederéza că suntemu detori a onorá pre Ddieu nu numai interioraminte ei si esterior-minte.

Natur'a nóstra inca ne indatoréza pentru cultulu divinu esternu. Suntemu constituiti din corpu si din sufletu, cu amendoue aceste parti trebue se ne inchinamui lui Ddieu, cu sufletulu prin rugatiunea interna, éra cu corpulu prin cea esterna. Asiadara, precum corpulu si sufletulu forméza plenitatea naturei nóstre, asia si inchinatiunea interma si esterna face plinitatea cultului divinu esternu, conformu naturei nóstre. Corpulu intoemai ca sufletulu primesce nenumerate binefaceri dela Ddieu; de aceea negresitu este detori'a lui, ca sí elu se adóre pre Ddieu si se-i multi-mésca. Si daca psalmistulu provoca pre tóte creaturile din ceriu si de pre pamentu ca se glorifice pre Ddieu, óre numai corpulu nostru, acestu cap' de opera a lumii visibile, se nu glorifice si se laude pre Domnulu si creatoriulu seu? Pe langa acést'a corpulu nostru este santitu, este locasiu alu spiritului santu, si are destinatiunea, ca inviindu ordiniora din mormentu si impreunatu cu spiritulu se primésca glori'a vietii eterne. Cine dara va dubitá că si corpulu are detorinti'a a laudá si adorá pre Ddieu, spre a se face meritatu de fericirea viitóre?

Daca mantuatoriulu nostru dice: „Ddieu este spiritu, si celu ce i se inchina, trebue se se inchine in spiritu si in adeveru“¹⁾ prin acést'a elu nu condamna cultulu divinu esternu, ci voiesce a ni dá numai se intielegemu, că acést'a nu are pretiu daca nu isvoresce din inima si nu-e eflusulu simtiemintelor interne. Iudeii, cu deosebire carturarii si fariseii padiau cu mare scrupulositate tóte ceremoniele religiunei loru, dar nu pentru că simtiemintele loru interne erau curate, ci in presupunerea că practicele esterne religióse deja in sine sunt placute lui Ddieu; ei, cum dice profetulu, cu buzele onorau pre Ddieu, ér inim'a loru erá departe de elu. Acésta orbie a jidoviloru o condamna Christosu, si totu asemenea ar face elu si in respectulu crestiniiloru astadi, daca ei l'ar onorá numai din afara, cu practice pietóse si nu in internulu loru, cu inima infranta si smerita.

Christosu a fostu de parte de a sterge practicele cultului divinu esternu, din contra elu insusi le-a paditu si mai multe din ele le-a destinat pentru biserica sa. Elu e mersu in Ierusalimu la serbarea Pastelor, s'a botezatu dela Ioanu, s'a rugatu de multeori cu voce inalta si in genunchi. A invetiatu pre apostoli „Tatalu nostru“ si suflandu preste ei li-a datu puterea de a legá si deslegá dicandu: „Luati Spiritu santu; carora veti iertá peccatele, li se vor iertá, si carora li veti tiené vor fi tienute“²⁾ In diu'a de Rusalii a trimisu preste ei pre spiritulu santu in modu visibilu: „Si fora de scire s'a facutu sunetu din

ceriu, ca de unu ventu ce vine cu viforu, si a umplutu tóta casa unde siedeau. Si li s'au aratatu limbi impartite, ca de focu; si au siediutu pe fia care din ei.“³⁾ A pusu manile preste prunci si ii-a binecuventatu.⁴⁾ Afora de acestea, ca se comunice darulu seu ómeniloru, a instituitu semne visibile, adeca tainele. Astfelu, Christosu insusi ne invétia cu cuventulu si cu esemplulu, că cultulu divin trebue se fie esternu si se se manifeste in semne visibile, in cuvinte si in fapte; căci este imposibilu a supprime simtiemintele religióse, daca in adeveru suntemu petrunci de ele, si se nu le manifestamu in afara; pietatea cea esterna intaresce si promovéza pe cea din launtru, ea servesce pentru edificarea deapropelului nostru, si face ca si corpulu se dee lui Ddieu onórea si adoratiunea cuvenita.

Pentru aceea vedem noi că tóte popórele de pe faci'a pamentului, inca si paganii au practicatulu cultulu divinu esternu, si simtiemintele loru religióse cele interne le au esprimitu totdeuna prin jertfa, participarea la servitiulu divin, prin cantari sacre si rugatiuni. „De am calatori totu pamentulu, dice Plutarchu, orasie fora cetati, sciintie, imperati, bani si bogatie potemu aflá; dar orasiu, care se nu aiba biserica si Diei, care se nu aiba cunoscintia de rugatiune si de jertfa, nime nu-a vediutu, si eu credu că mai usioru póte sustá o cetate fora fundamentu, decâtu cutare comuna fora credinti'a in dieime.“ —

V. A.

Discursulu

pronunsiatu de comisariulu, presbiterulu docinte Ioane Muntenu la 26. Aug. v. a. c. in Josasielu, cu ocasiunea conchiderei cursului practicu si a conferintiiloru invetiatoresci.

Invetiandu pre ei se tiená tóte câte am mandatu voue, si éca eu cu voi sum in tote dilele pana la finele seculului.
Mateu c. XXVIII. v. 20.

Astadi, mai pre urma ne-am coadunatu in Domnulu, onorabile colegiu docentiale, pentru feriele anului curente, la cursulu practicu si conferinti'a invetiatoresca.

Am comoratu aici timpu de 10 dile, — si se-mi credeti, că precum timpulu, in totu de un'a apésa marc'a domniei sale preste tote obiectele si fiintiele din lume, asia neci noi nu suntemu esempti de sub acésta lege eterna.

Acestu timpu de 10 dile cu marc'a sa apesata pre fruntile nostre, ne va spune si aretá, ca cu degetulu catra comunile nóstre, unde functiunamu ca docenti, daca ne-am mai perfectiunatu séu nu, in genuin'a cultura si civilizatiune, aceste efluxe neestimabili ale Crestinismului; si mai pre susu de tóte, in artea artiloru séu maestr'a de a invetiá pre altulu, ce se numesce metodu didacticu.

Anglesulu dice că timpulu e banu, noi perfectiunandu acésta disa, potemu dice cu dereptu cuventu: timpulu este aurulu si viatia; prin urmare, deci, cine foloscesce bine timpulu castiga aurulu si viatia; ér, cine negrighesce timpulu, pierde aurulu si viatia.

Si in adeveru, asia se cuvine noue a meditá, că-ei dintre tóte obiectele si fiintiele din lume, preste cari tim-

¹⁾ Ioanu 4. 24.

²⁾ Ioanu 20. 23.

³⁾ Fapt. 2. 2. 3.

⁴⁾ Luca 18. 16.

pulu apesa nestergibila sa marca, numai omului s'a datu facultatea spirituala ce se numesce *consciintia*.

Consciint'a, acestu judece, carele nu insiela nici se insiela, care nu acceptéza donariu (mita), ne va spune: *daca am folositu bine timpul petrecutu aici, va se dica, daca ne amu castigatu auru si viatia.*

Poterea consciintiei este mare, nimene nu o pote oprí. Bunulu Dumnedieu, nu pentru acea ne-a inzestratu, *cu acestu charu spiritualu, carele este tipulu divinitatei sale*, ca se se curme firulu estimei atunci candu vomu descinde in mormentu. — Oh nu! Dumnedieulu nostru, carele a promis *„a fi cu noi panà la finele secululu“* nu este mentitoru si asinatoru, ci prin inzestrarea nostra cu consciintia, ne-a datu a intielege, cà mai este viatia si din colo de mormentu.

Cu alte cuvinte, *daca ar fi voitu Dumnedieu, ca viat'a nòstra se se curme dincoci de mormentu, nu ne-ar fi provediutu cu consciintia, ci ne-ar fi lasatu forà ea, ca pre vit'a ce merge la locul de junghiare, forà a sci ea de perirea ei.*

Éca dar' cà suntemu detori a dá ratiune despre timpul petrecutu aici, nu numai consciintiei nostre si comunei nòstre care ne dotéza, ci chiaru si in cealalta viatia inaintea Tronulu divinu.

Si de astadi inainte, *daca vomu merge acasa, dara, totu asia vomu avé se damu ratiune, atàtu consciintiei nostre, càtu si Parintelui nostru carele este in ceriure.*

En cautati ve rogu, se intielegemu bine, cà-cu lucru este fórte simplu. Activitatea si moralitatea nòstra, in tóta diu'a se scrie *in litere nestergibili*, cu man'a nevisibile, in consciint'a nòstra, in ochii comunelor nòstre care ne doteza, in ochii superioritatei nòstre care veghieza preste noi, si inaintea lui Dumnedieu care ne sustiene, buna ora cumu s'a luat protocolu despre activitatea nòstra in aceste 10. dile; va se dica: *activitatea si moralitatea nostra constitué unu testimoniu, compusu si subscrisu de noi insine, carele va face marturia adeverata inaintea lumii visibili si nevisibili pentru meritulu séu demeritulu; pentru premiulu séu pedeps'a nostra.*

Adece se aude dela unii frati docenti apostrofarea cà in cea ce concerne consciint'osa implenire de oficiu nu se póte in tote reflectá la dictatur'a consciintiei, cà-cu noi docentii nu suntemu cuvenintiosu dotati.

Se meditàm in se man'a pre inima, cà suntemu dotati dela unu poporu seracu, carele ori càtu de pucinu ne dà, i cade greu, cà-cu ne dà din *lips'a, ér' nu din prisosint'a sa*. Apoi considerandu justu, starea poporulu nostru, si asemenarea (parabol'a) din santulu Évangeliu despre vedu'a ce a depusu filerii in cass'a templulu din Ierusalimu, mi vine a dice: *cà Romanii dupa seraci'a loru, — in proportiunea cu neaverea loru si cu nesciint'a de a castigá, solvescu mai multu, decâtu ori care poporu din patria, noue docentiloru loru.*

Apoi poporulu nostru mai multu nu póte dá, cà-cu mai multu nu scie castigá, pana ce nu-lu vomu luminá.

Càile lumii, pre cari se ajunge la buna stare materiale, suntu pentru elu asemena unei punti anguste, de pre care asemena prunculu micu, se teme, cà trecundu pre ea, va cadé; asemena unei paduri dese si intunecate, prin care se teme, cà trecundu, va *rateci*.

Se-i dàm dereptu acea *coragiu*, prin *invetiatura*, si va trece pre acea punte, cu confidentia, asemena prunculu, se se tiene de calduros'a mana a mamei sale.

Se-i dàm *lumina prin invetiatura*, si elu va trece prin acea padure intunecata cu increderea ce are unu pruncu tienendu-se de man'a parintelui seu.

Spunendu noue consciint'a nostra, cà suntemu apostolii culturei si civilizatiunei poporulu nostru, totu odata ca apostoli, ca servitorii eternei dereptati, ne cauta a fi derepti.

Deci precumu seraculu nostru poporu, incultu, cerca-

tele nostre comune, cu crunta sudóre ne castiga si presta salariulu si deputatulu docentiale pentru subsistint'a nòstra corporale, asia si noi, nu comotisandu ci cu asemena crunta sudóre se-i castigàm subsistentia spirituale.

Se nu consideramu deci oficiulu nostru numai de lucru de claca, cà-cu nu lucràm altora, ci noue insine; *lucràm in agru propriu natiunale.*

Nu mai asia facundu, vom plini divinulu mandatu alu Etenulu nostru Domnu din ceriure, carele a disu, cà *„invetiandu pre altii, se tiena tóte cele mandate, va fi cu noi in tote dilele.*

In prea santulu si prea dulcele nume alu acelu eternu Domnu, carele ne-a numitu pre noi de *„lumin'a lumii“* si *„sarea pamentulu“* practiculu nostru cursu si conferintiele invetiatiunesci pentru feriele anulu curente, se declara de conchise.

Ceva despre starea picturei in Romania si despre pictorulu Verussi.

S'a disu totdeuna, si cu dreptu cuventu, cà artele frumóse facu glori'a si fericirea natiuniloru.

Intr'adeveru ele, prin prezentarea frumosulu, indulcesce obiceiurile, prin contemplatiune inaltea spiritulu in regiuni ideale, i nobiléza inim'a, ascutiescu sentimentele si forméza intr'o societate adeverat'a cultura; astfeliu cà perfectiunea sufletésca a unui poporu sta in raportu cu produsele sale artistice.

Acestu adeveru ne indemna se inregistramu totdeuna cu fericire ori-ce faptu, care denota vre-o miscare artistica, fie acést'a ori càtu de mica.

Dintre tóte artele plastice, pentru cari Romanii au aratatu dispozitii, este fara indoéla pictur'a. Acésta forma a reprezentarei frumosulu au aflatu la noi, chiar de la primele nòstre incercari pe calea civilizatiei, mai multi adepti, unii nu fara talentu.

Nu suntemu dintre aceia cari isi forméza o idee nemarginita de virtutile si calitatile poporulu nostru, cari nu vedu de càtu ilustratiuni in tóte ramurile activitatei intelectuale, cari isi inchipuescu cà natiunea romana ar puté face concurentia, prin invetiatii, artistii si literatii sei, cu ori-ce poporu de pe fati'a pamentulu. Departe de mintea nòstra gandulu de a concepe vre-odata unu asemine amoru orbu, nationalu, pentru poporulu nostru.

A avea o idee prea inalta de meritele natiunei sale, este chiar fórte vatamatoriu pentru ori-ce propasire solida, pentru ori-ce civilizatie adeverata.

Acésta in sa nu insemnéza cà trebue se avemu dispretiu pentru productiunile literare, artistice séu seciintifice, din tiér'a nòstra, fie aceste chiar numai intaile inceputuri ale culturei.

Daca aceste inceputuri suntu bine pornite, *daca se apropie macar càtu de putinu de idealu, ele suntu bune, seriose, si merita a fi inboldite si incurgiate.*

Acést'a o-data statornicitu, credemu cà putemu spune, fara se trecemu de entusiasti, cà in Romanii s'au operatu o mica miscare artistica, si cà in pictura s'a realizatu órecare progresu de buna séma micu si neinsemnatu, in sa totusi unu progresu. Spre a dovedi acésta va fi de-ajunsu se amintimu pe Lecca, Aman, Tatarescu, dintre cei din colo de Milcov, pe Nastaseanu si Panaiteanu, dintre cei de dincóce. Apoi, pe langa acesti betrani, dintre cari doi, Lecca si Nastaseanu, nu mai traescu, a adaogi numele celor mai tineri ale lui Grigorescu, Stahi, Ghica, Salageanu, Panaiteanulu tenerulu si Verussi.

Nu e scopulu nostru de a analisá in articolulu de fatia producerile acestoru artisti. Vom spune in sa cà multe din tablourile lor, de genulu istoricu, pe langa simtimintele estetice cari le-au desteptatu mai multu séu putinu, au

meritul de a tredi iubirea de patrie, de a improspata in minte intemplerile eroice ale poporului nostru.

Acum voim se vorbim numai de d. P. Verussi.

Acestu pictor e cunoscutu in Bucuresci inca de candu au lucratu portretulu Mariei Sale Domnitoriului. In Iasi, de la 1869, de candu a venit, s'a aplicatu cu multa ardore la cultivarea artei pe care a studiat'o in capital'a Franciei. Din nenorocire o bóla forte grea, de care a suferitu in curgere de mai multi ani, a facutu se i diminueze activitatea artistica si se nu produca lucrarile cari se asteptau de la talentulu seu.

De asta véra, in sa, pictorulu Verussi isi indoesce activitatea si surprinde publiculu cu numerulu tablouriloru expuse una dupa alta fara intrerumpere.

Flórea de gradina si Flórea de campu sunt cele doue antai tablouri expuse, nume poetice cari arata si intenti'a, si concepti'a artistului, frumuseti'a pe care elu a cautatu s'o afle in doue tipuri diferite, in tipulu de orasiu si in celu din tíera.

In *Flórea de campu*, din contra, grati'a este inlocuita prin expresiunea fortiei; fineti'a si corectiunea trasaturiloru prin formele robuste si pline de viatia ale fetei de tíara; in loculu unei priviri visatóre, ochii sei cei mari, negri si scanteietori, apoi panerasiulu cu capsione si florile de campu din mani, indica o fata naiva ca si natura in mijloculu careia se afla; cu capulu ei intorsu intr'o parte, cu gura-i putinu deschisa, cu cautatur'a spariata, facea impresiunea unei caprióre selbatice care aude frosnindu frunzisiulu langa densa. Óre acést'a se fi fostu si intenti'a artistului?

Dupa „Flori de campu si de gradina“, d. Verussi expuse doue portrete, dintre care unulu reprezenta trei copilasi, éra alu doilea, pe o dama in versta, amendoue lucrare cu multa corectiune si vietia.

In urma a expusu tabloulu *Basarabia*, pe care l'am anuntiatu intr'unulu din numerele trecute. Acestu tablou, care va aduce totdeuna aminte de una dintre durerile cele mai mari ale Romaniei, infatiosieza o feta in costumulu nationalu rezemata cu capulu pe man'a stenga si cu bratiulu pe stenca, pe candu mana-i drépta i cade in josu. Figura-i este sediendu pe stanca, intr'o atitudine unde se simte descuragiarea si durerea; camesi'a cadiendu i lasa golu umerulu dreptu si parte din pieptu, in cátu se arata unu corpu de fieldesiu si totusi e ceva castu, virginalu in acea carnatiune; in mana drépta, care, cum am disu, i cade in josu se vede cá odinióra erá drapelulu tricoloru ce acum jace in pulbere la picióre. Unu peru resfratu si bogatu i acopere umerii.

Pe fatia se citeste o adenca durere sufletésca; in expresiunea gurei e intiparita suferinti'a, descuragiarea si indignatiunea; pe candu ochii sei cei mari, negri, innecati in durere privescu de parte de pe stanca, privescu spre orizontulu tiei nóstre, si par cá ne-ar dice: O mama! cruda sórta am mai avutu. La spatele ei, marea se intinde pana la orizontu; unu ceriu albastru forméza fondulu tabloului cu mici nourasi purpurii; stéu'a diminietiei se zarese cá dispare de pe unu ourasiu.

Astfelu e acestu tablou care cu cátu e mai frumosu, cu atátu si impresiunea ce ne face, ne trasportá mai multu, ne sfasie inim'a si in acelasi timpu ne destépta in sufletu simtimintulu esteticu alu veritatiei subiectului.

Suntemu siguri cá acestu tablou va produce in Bucuresci aceeasi impresiune care a produsu in Iasi. (Stéa Rom.)

A. B. B.

Mórtea crestinului.

(Imitatie dupa Lamartine.)

De ce pe faci'a vóstra unu riu de lacrimi cade
Si man'a-mi se 'ncelestéda p'o facla care arde?
Ce voci s'audu in giuru-mi? Ce imnu ingrozitoriu?

Ce clopote resuna lugubre, fiorose
Ca urletulu de fiare in váile noptóse!
Se fie óre mórtea ce de acestu fiuru?

O! tu divine sufletu, ce 'n trist'a vietii cale
Cereai adesu scapare din lantiurile tale
De ce adi te inspaimenta alu mortii rece ventu?

Alunga dela tine si spaima si durere
Scánteie multu divina! cáci Dumnedieu ti-cere
Se lasi vasu-ti de huma se mérga in pamentu.

Se dámu vermiloru hrana o haina invecchita
O carne simtiuala de valuri putredita,
E totu ce póte omulu mai bine a dori

Se fie mórte óre ce simte a mea fiintia?
Uitarea de dorere, de chinu de suferintia
Acést'a se numesce in lume a muri?

O! voi, ce mi-ati strinsu man'a, tovarási de dorere,
Nu plangeti a mea sórte candu eu mergu la 'nviere
Unde 'n curendu cu totii vom locui!

Remasulu vostru plangeti; cáci eu planu in lumina,
Me vedu condusu de angéri in splendid'a gradina,
Unde me chiama Domnulu etern' a vietuii.

Maria Flehtenmacher.

D i v e r s e.

† **Necrologu.** Anastasia Siandoru nascuta Branea ca socia, — Mari'a maritata Siagau, Ioanu teologu in institutul Andreianu din Sibiu, Georgiu studentu in cl. a III-a gim. in Naseudu si Rafil'a ca fiu in numele loru precumu — si a numerosiloru loru consangeni, cu anim'a franta de dorere facu cunoscutu, cá neuitatulu si bunulu loru sociu, respective tata si consangeanu Teodoru Siandoru parochu gr. or. alu Muresiu-Cuesdiului si membru fundatore alu Asociatiunei Transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, in urma unui morbu greu si indelungatu de anima si idropicu, dupa ce fu provediutu cu S. Sacramente ale moribundiloru — si dede sufletulu in manele Creatorului in 24 Sept. st. n. la 6 óre séra, in anulu vietiei alu 48-lea si alu fericitei casatorii alu 28-lea. Osemintele se voru depune spre repausulu eternu in 28 Sept. la 9 óre a. am. — Fia-i tierin'a usióra si memori'a beneuventata!

„**Unu architectu romanu.** Printre pucinii romani cari au avutu curagiulu de a se consanti architecturei, d. Constantinu Stefanescu Savigny, este unu teneru, dupa cum aflamu in „Timpulu“ de celu mai mare talentu. Este destulu, pentru a dá o idee despre meritele d-lui Stefânescu, se spunemu, dsa a facutu cu succesu scól'a de bele-arte din Paris. Medaliatu de acésta scóla, societatea centrala de architecti din Paris, (recunoscuta printr'unu decretu imperatescu de utilitate publica) asia de dificila si de scrupulósá candu este vorb'a de a priimi pe cineva in senulu ei, sub patronagiulu dlui Garnier, architectulu operii si a multor monumente din Paris, si alu dlui Magne, architectulu Vau-devilului din Paris, si actualmente architectulu hotelului de Ville din acelu orasiu, i-a deschisu bratiile si l'a admisu printre membri sei. Aceeasi onóre i-a facut'o si societatea de architecti din Bruxelles, si directiunea care a presidatu la construirea palatului Expositiei din Paris l'a gasitu destulu de demnu pentru a-i incredintiá mai multe lucrari la Trocadero. Pe la finitul anulu 1876. d. Censpach, burgmestruulu Bruzelului, l'a angajat pe d. Stefanescu a terminá unu proiectu ce facuse domnia sa cu succesu, intrunirea printr'o avenue columna Congresului cu piati'a Martiriloru si Bulevardulu de Nordu. D. Stefanescu este, prin urmare

unu teneru de meritu, care face onóre tiei sale si care, suntemu siguri, va primí incurajarile ce merita.

§ **Programu festivu** alu adunarii societatii pentru fondu de teatru romanu ce se va tiené estu anu in 10 si 11 octomvre in Alba-Iulia I. In 9 precum si in 10 octomvre primirea si incuarterarea ospetiloru. II. In 9 octomvre sér'a convenire in promenad'a orasiului si cina comuna in chiosculu de-acolo. III. In 10 octomvre innainte de médiadi la 10 óre, pe langa signalisare prin clopotulu celu mare, deschiderea adunarii generale in biserica greco orientala din orasiu IV. Dupa incheierea acestei prime siedintie a adunarii banchetu in chiosculu promenadii din orasiu. V. Sér'a in 10 octomvre balu in localitatile chioscului promenadii din orasiu; intre pause „Calusierulu“ si „Batuta“ jucata de 12 tineri romani; in catu va reusi, ca 12 dame romane se costumeze in diferite 12 costumuri romane provinciale, balulu se va incepe cu „Hora“ jucata de „Calusierii“ si damele romane costumate. VI. In 11 octomvre innainte de médiadi la 10 óre continuarea adunarii generale in supranumita biserica. VII. Dupa finirea siedintieloru adunarii generale, si dupa prandiuri familiare, la 4 óre dupa médiadi excursiune generala la gradin'a episcopala asia numita „la lumea noua“, éra dupa impregiurari cercetarea raritatiloru din fortarétia. Din siedinti'a comitetului arangiatoriu tienuta in 16 sept. 1878. *Mihaiu Cîrlea*, secretariu.

— **Laptele vegetalu**, dupa D. Bousingault. — Ilustrulu chimistu d. Bousingault a comunicatu de curandu Academiei de sciintie órecare date privitóre la laptele vegetalu, pe cari ne facemu o datorie a le comunicá lectoriloru *Revistei*. Sunt cinci-dieci de ani trecuti de cand D. Bousingault calatorindu in America a facutu studii fórté interesante asupra suculu arborelui numitu *Galactodendron* cunoscutu numele de *arborele cu vaca*. Mostrele epuse in anulu acest'a la Espositiune au permis invetiatiului francesu ca se-si completeze cercetarile asupra laptelui vegetalu. Arborele care da lapte creste pana la o înaltime de 15—23 metri, foile sale sunt lungaretie si alterne si sunt terminate prin virfuri coriace. Pe data ce se crestéza arborele suculu laptosu incepe se curga, aceea ce Indieni numescu a *mulge copaciulu*. Insusirile nutritive ale acestui lapte sunt netagaduite D. Bousingault a consumatu in timpu de mai multe luni lapte vegetalu cu cafea séu cu ciocolata. Acestu lapte este mai grosu ca celu de vaca si are o reactiune cam acida. Candu sta la aeru se inchia-ga in forma de casiu. Acestu casiu cuprinde o materie grósa completa, care se topeste la 50 grade, care sémana fórté mult cu ceara de albine si din care D. Bousingault a facutu lumivari escelente. Se mai afla in casiuulu vegetalu o materie azotata cari 's aduce cu albumina séu fibrin'a vegetala. Pe lunge acestea licuidulu laptosu mai cuprinde substantie zaharate, saruri de potassa, de calce, de magnesie, fosfaturi si apa. Cu tóte cá cuprinde acelea'si substantie ca laptele de vaca, totusi laptele vegetalu se deosebeste prin compositiunea sa cuantitativa. Din contra cu smantan'a are mare analogia, dupa cum se vede din tabloulu urmatoriu:

	Smantana de lapte vegetalu lapte de vaca:	
Untu.	34	35
Haharu	4	3
Postfaturi, caseina si albumina.	3,5	4
Apa	58	58
	99,5	100

Dupa d. Bousingault Arborele cu lapte s'ar putea introduce in Algeria, si mai adauga cá acusitiunea acestui arbore ar fi folositóre nu atatu pentru laptele ce produce, dar mai cu séma pentru cear'a ce ar putea se se estraga cu abondentia dintrensulu. „Rev. Scientifica“

* **Multiamita publica**. In 10/22 Septembrie a. c. s'a santitu prin Dlu parochu localu Nicolau Bogdanu una odes-

dia cu tóte celea trebuintióse la sant'a liturgia cumperata de marinimosulu Domnu Petru Florescu din Aradu, pe séma bisericii nóstre cu unu pretiu de 30 fl. v. a. Pentru acestu marinimosu donu comitetulu parochialu in numele comunei bisericesci si esprima cordiala sa multiamita si pia recunoscientia marinimosulu donatoriu, rogandu pre atotu putentele creatoriu se-i indelungéscá firulu vietii spre bucuria si fericirea familiei sale si spre fal'a natiunii si bisericef romane. San-Nicolau-micu (protopop. Lipovii). Pentru comitetulu parochialu: Blasiu Codreanu, notariu.

— **Bibliografia**. A esitu de sub tipariu: „Istoria Ungariei“ pentru scólele poporali. Aprobata de comisiunea scolastica archidiecezana din Blasiu. Pretiulu unui esemplariu legatu 20 cr. v. a. Blasiu, 1878. Tipografi'a Seminariului gr. cath.

Petru Mihaloviciu

croitoriu de reverendi in Aradu, piatia capitala Nr. 43, vis-à-vis de tribunalu se recomanda venerabilului cleru romanu cu totu felulu de vestminte preotiesci si bisericesci, precum si prapore bisericesci, pe langa pretiurile cele mai moderate.

Cu destinsu respectu

Petru Mihaloviciu,
croitoriu de reverendi.

A n u n c i u.

Pentru a se reperá turnulu santei biserici gr. or. romane din San-Nicolau-micu protopresbiteratulu Lipovii, comitetulu parochialu in siedinti'a sa din 11/23 septembrie a. c. considerandu necesitatea imperativa si timpulu inaintatu, basatu pe ordinatiunea venerabilului consistoriu gr. or. din Aradu dta 28. augustu 1875. Nr. 1864. si 1856. epitr. a decisu a se tiené licitatiunea publica eventualmente a se predá reperarea turnulu din mana libera in 6. Octombre st. n. a. c. la 2 ore dupa amédiadi, candu doritorii de a luá acésta intreprindere sunt poftiti a se presentá in faci'a loculu la scol'a rom. gr. or.

Conditiiunile de reperatiune si planulu turnulu se potu vedea ori candu la cas'a dlui parochu gr. or. din locu si in diu'a de licitatiune la scola.

San-Nicolau-micu, in 12/24 sept. 1878.

Pentru comun'a bisericesca:

Todoru Stanu, *Nicolau Bogdanu,* *Blasiu Codreanu,*
preled, comit. paroch. parochu gr. or. notariu.

C o n c u r s e.

1—3.

Pentru deplinirea postulu de invetiatoriu la scól'a gr. or. confesiunala din *Ictaru* inspectoratulu Hasiasiului, cot-tulu Temisiului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de 22 octombre a. c.

Emolumintele suntu in bani gata: 60. fl. v. a.; 24. meti de bucate, diumetate grau, diumetate cucurusu; 4. jugere pamentu aratoriu, locuintia libera si 6. orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scol'a.

Recurselu adjustate amesuratu recerintieloru statutulu org. si adresate respectivului Comitetu par. suntu a se tramine parintelui protopopu Georgiu Cratiunescu in Belincz.

Recurentii au se se presenteze in biserica d'acolo spr a-si dovedi desteritatea in cantari si in topiculu bisericescu Ictaru, 27. augustu 1878.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine: **Georgiu Cratiunescu** prot. si insp. cerc. de scóle

1—3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. or. confesiunala din comun'a *Costeiu*, inspectoratul Hasiasilui, cottulu Carasiului, cu terminu de alegere pe diu'a de **14. Octobře** st. vechiu a. c.

Emolumintele sunt: in bani gata: 183 fr v. a. 13 meti de grau, 13 meti de cucurusu in bombe; 2 jugere de pamentu aratoriu; $\frac{1}{2}$. jug. gradina estravilana; locuintia libera, si 21 frt. relutu pentru 3 orgii de lemne.

Recursele instruate conformu prescrizeloru statutului organicu, si adresate subscrisului Comitetu parochialu gr. or. suntu a se tramite parintelui protopopu Georgiu Cratiunescu, ca inspectorului cercualu de scole in Belincz; avendu recurrentii a se presentá in biserica gr. or. din locu, spre a-si aretá desteritatea in cantari si in tipiculu bisericescu.

Costeiu, 20. Augustu 1878.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contiel. cu mine: **Georgiu Cratiunescu** prot. si insp. cere. de scóle

1—3.

Pentru ocuparea postului de adjunctu la scól'a conf. gre. or. rom. din Comuna *Hittiasiu* protop. Jebelului Cottulu Timisiului pre langa emeritul invetiatoriu Teodoru Mircu se escrie concursu pana in *finea lui Octobře a. c.*

Emolumintele sunt: in bani gata 125 fl. 16 cr. 15 meti de grâu, 15 meti de cucuru, 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scól'a, dela inmormentari unde va fi pofitu 20 cr. 4 jugere de pamentu bunu, $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina estravilana, si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Recurrentii au se-si instrueze recursele conformu stat. org. bis. si se le tramita D. protop. Alesandru Ioanovicu in Jebeliu.

Fiecare recurentu are a se infacia in S. biserica in vre-o domineca seu sarbatoare spre asi aratá desteritatea sa in cantari si tipicu.

In fine este de observatu cumca adjunctulu are se se bucare de intregulu salariu si de tote emolumentele afara de 2. jugere de livada si $\frac{1}{2}$ jugeru din gradin'a estravilana care remanu pe viétia in folosinti'a emeritului invetiatoriu.

Hittiasiu in 9. Septembře 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopresbiteru tractualu.

1—3.

Nepotenduse deplini statiunea invetiatorésca dela scól'a gr. or. rom. din Comun'a *Valea mare Poganicu* in protopres. Jebelului Cottulu Carasiului ce s'a fostu publicatu in foi'a „Biserica si scola“ Nr. 17 din a. c. prin acést'a se publica de nou concursu cu terminu pana la *finea lui Octobře a. c.*

Competintiele sunt: Unu salariu anualu de 260 fl. v. a.; Cuartiru liberu cu scola prunciloru acomodata; gradina de legumi si 2 jugere de livada de fenu; 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scól'a; unu beneficiu din partea D. proprietariu mare Georgiu Ioanovicu (odausulu salariului anuale) de 40 fl.

Doritorii de a ocupá postulu susnumitu suntu rogati a-si asterne recursele lor conformu statutului organicu D. protopres. Alesandru Ioanovicu in Jebelu.

Valea mare in $\frac{4}{16}$ Septembře 1878.

Georgiu Ioanovicu.
presled. com. paroc.

In contielegere cu protopresbiteru tractualu.

1—3.

Pentru statiunea invetiatorésca gr. or. confosionala din comun'a *Ostrovu*, in comit. Carasiu Protop. Lipovii, se escrie concursu cu terminu de alegere pre **8. Octobře. 1878.** —

Emoluminte in bani gata 200 frt. pentru conferintia 15 fl. scripturistica 10 fl. — 8 stingeni de lemne. — 4 jugere pamentu, 2 aratoriu, 2 finatie, cuartiru si gradina de 1 jugeru.

Recurrentii, au a trimate recursele lor instruate in sensulu Statutului organicu si adresate Comitetului parochialu; mai avendu afara de aceea a se presentá in S. Biserica din locu, in vre una din Dumineci séu Serbatori, spre a-si aratá desteritatea in tipicu si in cantarile bicericesci.

Ostrovu. 8 septembře 1878.

Comitetulu parochialu.

1—3.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a *Meziesiu* si filialele *Talpe* si *Telecu* se deschide concursu pre **1. Octomvře st. v.** in care di va fi si alegerea.

Emolumentele sunt: dela statiunea matra 100 fl. bani gata, 10 cubule bucate, grâu si cucurudia, 5 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a, 2 mesuri pasula, cuartiru liberu, gradina de 150 □. — De la filialele Talpe si Telecu: 40 fl. bani, 4 cubule bucate grâu si cucurdiu; 2 mesuri pasula, 2 orgii lemne, si stólele indatinat dele ingropatiuni.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune suntu pofiti a-si ascerne recursele conformu statutului organicu pana la terminulu defiptu la subscrisul Protopopu si inspectoru scolastecu in Baiti'a (Rézbánya).

Comitetulu parochialu,
din Meziesiu si filia Talpe si Telecu.

In contielegere cu mine: **Petru Sabó**, Prot. si insp. scol.

1—3.

Pentru vacant'a parochia din *Micherechiu* protopresviteratul Oradii-mari, se escrie concursu pana in **1. Octomvře a. c.** in carea di va fi si alegerea.

Emolumentele sunt: 1. Un'a sesiune de pamentu aratoriu comasata. — 2. Biru preotiescu dela 260. de case cate un'a mesura de grâu. — 3. Stólele indatinat si cuartiru esarendatu.

Doritorii de a recurge, au se produca: testimoniu de 8. clase gimnasiali si testimoniu de calificatiune din teologia.

Datu in Micherechiu 1. Sept. 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Simeonu Bica** Protopresbiterulu Oradii-mari.

2—3.

Concursu pentru ocuparea statiunei invetiatoresci dela clas'a a II. din comuna *Seleusiu-Cighirelu*, in Inspectoratul Agrisului cu terminu de alegere pe **17. Septembře a. c.** adeca Dumineca dupa inaltiarea. S. Cruci.

Emolumintele sunt: in bani gata 200 fl. v. a. 5 orgii lemne, cortelu gratuitu, dela imormentari mari 40. éra dela mici 20 cr. la cei seraci va merge gratis. Condituniile alegandului sunt: se fia preparandu absolutu, de religiune gr. or. rom. Cei cu esamenu de calificatiune voru fi preferiti; in fine se se presinte la biserica pentru a-si aretá aptivitatea in cantare si thipicu, recursele adresate catra Comitetulu parochialu se se trimita inspectorelui scol. per Pankota in Seleusiu-Cighirelu (Szöllös-Csigherél).

Seleusiu-Cighirelu 29. augustu. 1878.

Comitetulu parochialu.

Demetriu Popa, inspectoru de scóle.

2—3.

Pentru deplinirea stațiunii invetiatorești dela școala gr. or. din comuna **Selageni** în inspectoratul Jenopoliei — Borosineu — diecesa și comitatul Aradului, se scrie concursu cu terminul de alegere pe $\frac{3}{20}$ **Octombrie a. c.**

Salariul în bani gata 100 fl. v. a. 5 cubule de grâu, 5 de cucurusu — 2 mesuri de masere — 8 orgii de lemne, din care este a se încălzi școala — cuartir liberu cu grădina de semanturi. —

Recurenții și voru trimite recursul — instruite în întielesul §-lui 13 din sta. org. și adresate comitetului parochialu, — inspectorului cercualu de școle Nicolau Beldea în Borosineu care e și posta ultima. — Se cere dela recurenți ca în vre-o duminică sau serbatore se se prezenteze la șanta Biserica, pentru ca se-si arate pracs'a în cântările bisericesti și tipicu. —

Selageni 6 septembrie 1878.

Comitetul parochialu gr. or.

În contielegere cu mine **Nicolau Beldea**, inspect. scol.

3—3.

Se scrie concursu pentru ocuparea posturilor invetiatorești din comunele :

1. **Halalișiu**, cu terminul de alegere pe **24. Septembrie st. v. a. c.** Emolumintele sunt: 100 fl.; 5 sinice grâu; 5 sinice cucurudiu; 2 mesuri fasole; 10 orgii lemne; 7 centinari de fenu și cortelu.

2. **Cuiasiu**, cu terminul de alegere pe **1. Octombrie st. v. a. c.** Emolumintele sunt: 100 fl.; 10 sinice cucurudiu; 2 mesuri fasole; 8 orgii lemne; 70 porțiune fenu și cortelu.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au de a-si trimite recursul lor instruit în întielesul statutului organic și adresate comitetului parochialu respectivu, la oficiul inspectorului în Totvárád, per Soborsiu, până la diu'a alegerii.

Totvárád'a, 27. Augustu 1878.

În contielegere cu respectivele comitete parochiali din Halalișiu și Cuiasiu.

Iosifu Belesiu,
protopopu și inspectoru scol.

3—3.

Pentru stațiunea vacanta invetiatoreșca din comun'a **M.-Diosigu**, protopopiatulu Luncei, comitatulu Bihoru — se scrie concursu cu terminul de alegere pe **27. Septembrie st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 60 fl. v. a., 16 cubule grâu, pamentu aratoriu de 8 cubule, grădina de legume unu jugeru, stolele cantorale, paie de încălditu pentru școala, cortelu liberu cu doua chilii.

Recurenții au a trimite recursurile sale instruite în sensul statutului organic adresate comitetului parochialu — parintelui protopopu și inspectoru cerc. de școle Gavriilu Netu în Oradea-mare Velence — avendu în vre-o duminică ori serbatore a-si arată desteritatea în tipicu și cântări bisericesti în biseric'a din locu.

Diosigu, 27. Augustu 1878.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **Gavriilu Netu**, protopopu și insp. scolariu.

3—3.

Pentru deplinirea parochiei vacante din **Conopu**, protopresbiteratul Totvárádiei se scrie concursu, cu terminul de alegere pe **8. Octombrie st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: $\frac{1}{2}$ sesiune pamentu, birulu preotiescu dela 170. numere de case, câte un'a mesura cucurudiu sfermatu și stolele indatinate.

Doritorii de a ocupa acestu postu, au de a-si trimite recursul lor instruit cu atestatu de conduita, cu testimoniul de celu putieniu IV. clase gimnaziale, de calificatiune preotiesca și adresate comitetului parochialu la oficiul protopresbiteralului în Totvárád, per Soborsin, până la diu'a alegerii.

Conopu, în 24. Augustu 1878. Comitetulu parochialu

În contielegere cu mine: **Iosifu Belesiu**, protopresbiteru.

3—3

Pentru deplinirea parochiei vacante gr. orient. rom. din comun'a **Brebul** cottulu Carasiului, se publica concursu cu terminul de **30. de dile** fipsanduse alegerea pre diu'a cur. Parascheva.

Dotatiunea se cuprinde din birulu și stol'a indatinata dela 190 case și din pamentulu sesionalu de 90 jugere cu doua gradini intravilane.

Concurenții au se substerna suplicele prin scaunulu protopr. din Caransebesiu până la numitul terminu adresate Comitetului parochialu, și ajustate cu documintele prescise de stat. org. și de normativele ven. Consistoriului diecesan.

Brebul, 27. August 1878.

Comitetulu parochialu,

În contielegere cu preaon. domnu protopresbiteru tractualu.

Se publica concursu pentru ocuparea postului invetiatoreșcu dela școl'a gr. or. confesionala de nou infiintienda în comun'a **Sambateni** inspectoratul Aradului. Emolumintele sunt: 150 fl. v. a. în bani gata, 8 stageni de lemne din cari suntu a se încălzi și școala, cortelu liberu cu grădina și stolele usuate dela inmormentari, mai de parte comun'a bisericésca se deobliga ca la segragarea pamenturiloru care sta deja sub curgere va starui a dobandi și $\frac{1}{2}$ sess. pamentu estravilanu pe partea alegandului invetiatoriu. —

Recurenții au a-si adresá recursul lor instruit cu testimoniul despre absolvirea preparandiei, testimoniul de calificatiune și de moralitate, și a le adresá catra comitetulu parochialu din Sambateni și a le trimite Inspect: R. D. Ioanu Ratiu în Aradu; mai departe au a se presentá în vre-o duminică sau serbatore în biseric'a din Sambateni spre a-si arată desteritatea în cântare și tipicu. —

Alegerea va fi în **24. Sept./6. Oct.** 1878.

Sambateni în 15 Augustu 1878.

3—3

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **Joanu Ratiu**, prot. și insp.

3—3.

Pentru vacanta parochia **Curtea**, protopopiatulu Fagețului, se scrie concursu, cu terminul până în **17. Septembrie st. v. 1878.** candu se va ținea și alegerea.

Emolumintele sunt: una sesiune de pamentu aratoriu din 32 jugere, pentru biru dela 254 numere câte 50 cr. v. a. și stol'a indatinata. Competenții au se-si instruceze petitiunile în sensul statutului organic și dispozițiilor consistoriale, și adresate comitetului parochialu, — ale trimite Pré On. Domnu ppu Atanasiu Ioanovicu în Fagețu.

Curtea în 6. Augustu 1878.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **Atanasiu Ioanovicu**, protopresbiteru.